9 JANUARI 2025

MANAGEMENT LETTER 2024

Gemeente Noordenveld

Aan:

het college van B&W van
gemeente Noordenveld
t.a.v. de heer Ruddijs,
gemeentesecretaris
Postbus 109
9300 AC RODEN

Groningen, 9 januari 2025

Kenmerk:
RHB/EK/SvdB/AMT/
1060103/001

Geacht college,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Noordenveld brengen wij met deze management letter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging 2024.

Deze management letter bevat onze belangrijkste bevindingen ten aanzien van de processen binnen gemeente Noordenveld en de daarin opgenomen beheersingssystemen. In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en onze nulmeting. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

Tijdens onze bezoeken aan gemeente Noordenveld komen wij ook in aanraking met andere ontwikkelingen van uw organisatie en bedrijfsvoering. We bespreken graag een aantal van die andere ontwikkelingen met u. In deze management letter besteden we daarom ook aandacht aan ontwikkelingen op andere gebieden dan de processen.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

E.R. Kuik – van Wijk RA MSc
Partner en extern accountant gemeente Noordenveld

Inhoudsopgave

01

Dashboard interim-controle

02

Ontwikkelingen & Aandachtspunten

03

Bevindingen interim-controle

1. Dashboard interim-controle

UW INTERNE BEHEERSING, DE VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE EN INTERNE AUDIT

- Op basis van onze observaties tijdens de interim-controle concluderen wij dat de interne beheersing en controleomgeving voor zover relevant voor onze jaarrekeningcontrole van voldoende niveau is.
- Er zijn diverse verbeteringen aangebracht binnen het proces, bijvoorbeeld met betrekking tot memoriaalboekingen en betalingsbevoegdheden. Voor een aantal bevindingen die er vorig jaar ook al waren, hebben wij afgesproken deze niet meer in detail te rapporteren omdat de gemeente het restrisico accepteert. Daarnaast bestaan in verschillende processen nog verbetermogelijkheden waar de gemeente Noordenveld nog aan werkt.
- Wij kunnen nog niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee grotendeels gegevensgericht en achteraf. Graag bespreken wij met u op welke manier wij de komende periode onze controle meer systeemgericht kunnen inrichten en wat hier voor nodig is.
- De IT-audit heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2024, hierover is separaat door ons gerapporteerd. Hieruit bleken diverse bevindingen naar aanleiding waarvan de gemeente Noordenveld verschillende acties heeft ondernomen om verbeteringen door te voeren. Met u is overeengekomen dat wij een volgende audit uitvoeren in januari 2025 om over de opvolging van bevindingen te kunnen rapporteren. In deze management letter zijn daarom geen detailbevindingen ten aanzien van de IT general controls opgenomen en is hierover in onderstaande tabel niet gerapporteerd.

ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

- 2024 is het tweede jaar dat u een rechtmatigheidsverantwoording opneemt in de jaarrekening. Wet- en regelgeving wordt als het goed is nog aangepast en in oktober is een nieuwe kadernota rechtmatigheid beschikbaar gekomen. Hierin zijn geen grote aanpassingen ten opzichte van vorig jaar opgenomen.
- Net als bij veel andere gemeenten, staat het resultaat vanaf 2026 onder druk. De gemeente Noordenveld heeft voor 2026 en 2027 geen sluitende begroting. Vanuit het Rijk wordt niet voldoende geld verkregen om de kosten te kunnen dekken.
- Vanaf 2025 is de Europese NIS2 (Network and Information Security 2) richtlijn van kracht gegaan en zijn overheidsorganisaties aangemerkt als essentiële sector. Dit onderwerp heeft daarom in onze controle en in deze management letter verhoogde aandacht.

STATUS PROCESSEN

	Opzet/ bestaan 2024	Opzet/ bestaan 2023	VIC
Planning & Control	😐	🙂	😐
Inkopen & Aanbestedingen	😐	😐	😐
Personeel	🙂	🙂	😐
Participatiewet	🙂	😐	😐
Sociaal Domein	😐	😐	😐
Subsidiebeheer	😐	😐	😐
Grondexploitaties	😐	😐	😐
Verbonden partijen	😐	😐	–
Beheersing specifieke uitkeringen	😐	😐	–

ONZE BEVINDINGEN

- Planning & Control: De P&C-cyclus kan verder geprofessionaliseerd worden. Dit ziet toe op de (afgedwongen) controle rondom memoriaalboekingen en de (zichtbaarheid van) controles op begrotingsafwijkingen en verbetering van het voorspellend vermogen.
- Inkopen en Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet gewaarborgd. De bevindingen met betrekking tot het betalingsproces zijn opgevolgd.
- Sociaal domein: In het proces vindt geen (zichtbare) controle plaats op prestatielevering. Dit heeft in de jaarrekening 2023 geleid tot onzekerheden voor een bedrag van € 2,8 miljoen. In 2024 is het mandaatbesluit aangepast en daarmee is de bevinding met betrekking tot het ongemandateerd verstrekken van beschikkingen opgevolgd.
- Subsidiebeheer: Er is geen aansluiting tussen het zaaksysteem en de financiële administratie.
- Grondexploitaties: Geen actuele nota Grondbeleid, wij hebben begrepen dat de nota is vastgesteld in december.
- Verbonden partijen: Er is geen nota verbonden partijen en er zijn geen afspraken met NBK inzake rechtmatigheidsbevindingen, verbonden partijen zijn geen onderdeel van het VIC-plan
- Beheersing specifieke uitkeringen: Dit proces kan meer gestructureerd plaatsvinden en de SiSa-bijlage is geen onderdeel van het VIC-plan.

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording 7

2.2 Informatiebeveiliging en cybersecurity 9

2.3 Financiële positie 10

2.4 Wet DBA & relevante wijzigingen in het BBV 11

2.5 Duurzaamheidsverantwoording 13

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college heeft voorgaand jaar voor het eerst expliciet verantwoording afgelegd over de financiële rechtmatigheid. De totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is een proces met interactie tussen verschillende gremia dat start bij het bepalen van de verantwoordingsgrens door de raad. Deze verantwoordingsgrens heeft gemeente Noordenveld vastgesteld op 3% van de lasten inclusief dotaties reserves. Dit is hoger dan de wettelijke materialiteit die in het kader van de jaarrekeningcontrole over 2024 door ons wordt gehanteerd.

Wijziging wet - en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is nog niet afgerond. Bij het schrijven van deze management letter zijn de wijzigingen in het BBV en BADO in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. Wijzigingen met betrekking tot de wettelijke materialiteit in het kader van de jaarrekeningcontrole en de bandbreedte voor de verantwoordingsgrens zijn niet te verwachten voor boekjaar 2024. Voor boekjaar 2025 is het mogelijk dat zowel de materialiteitsgrens voor de accountants als de verantwoordinggrens voor de rechtmatigheidsverantwoording op (maximaal) 2% wordt gezet.

Wij houden u uiteraard op de hoogte omtrent de ontwikkelingen op dit vlak en de mogelijke impact hiervan op uw organisatie en de jaarrekeningcontrole.

Beleid misbruik en oneigenlijk gebruik

Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2023. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente Noordenveld geen M&O-beleid heeft ten aanzien van de Wet Inburgering 2021. Wij adviseren de gemeente om dit in het huidige M&O-beleid toe te voegen.

Op 22 oktober 2024 is de aangepaste Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd. Na het jaar van invoering heeft de Commissie BBV vragen, ervaringen, aanbevelingen en adviezen ontvangen. Deze hebben geleid tot aanpassingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024. Hierin heeft de Commissie ook de Q&A rechtmatigheidsverantwoording, die in november 2023 is gepubliceerd, verwerkt. De belangrijkste wijzigingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 zijn:

- Tekstuele aanpassing in de modelverantwoording ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken.
- Een aangepast hoofdstuk 2 om het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor raadsleden te verduidelijken.
- Er is een overzicht opgesteld dat als voorbeeld kan dienen op welke wijze de (begrotings)onrechtmatigheden inzichtelijk kunnen worden gemaakt en in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden opgenomen met daarbij de vermelding van fouten en/of onduidelijkheden (tabel uit de Q&A van november 2023).
- Verduidelijking wanneer overschrijdingen ten aanzien van wel of niet tijdig melden als onrechtmatig worden beschouwd. Daarnaast verduidelijking van wanneer welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).
- Het niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen van geconstateerd misbruik waarbij het M&O-beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn teniet gedaan. Wel dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik.

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Mogelijke doorontwikkeling VIC

Er is een belangrijke coördinerende rol voor de VIC weggelegd ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft de processen zo ingericht dat met name de VIC-werkzaamheden, vastleggingen en uitkomsten de basis vormen voor de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordelijkheden voor de rechtmatigheidsverantwoording liggen veel breder, alle organisatieonderdelen en het voltallige college zijn hiervoor verantwoordelijk. Het toetsen op de werking van systemen of het eventueel aanvullen met gegevensgerichte werkzaamheden kan ook bij de teams zelf (eerste lijn) of in de tweede lijn worden belegd. Dan kan de VIC meer acteren als derde lijn waarbij het hun taak is om de betrouwbaarheid van informatievoorziening van de eerste en tweede lijn te beoordelen. Er vindt dan een verschuiving plaats van ‘de VIC als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording naar ‘de VIC als bevestiging van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van de verschillende teams’. Dit is een ontwikkeling die u nog kunt maken en die u helpt meer in control te zijn in de lijn, fouten te voorkomen en het lerend vermogen in de organisatie te vergroten.

Wij adviseren daarnaast om nog meer diepgang in de werkzaamheden aan te brengen, onder andere ten aanzien van de aanbestedingsrechtmatigheid (wezenlijke wijzigingen). Ten tijde van onze interim-controle was de eerste rapportage van de VIC nog niet beschikbaar. Een tijdige rapportering en bespreking op het juiste niveau versterkt de toegevoegde waarde van de VIC.

Samenwerking VIC

Wij maken zoveel mogelijk gebruik van de door u uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Vooraf heeft hierover afstemming plaatsgevonden met de VIC, zodat de juiste werkzaamheden door u worden gedaan wat een korte doorlooptijd van de controle bevordert. De tijdigheid van de werkzaamheden van de VIC is van belang. In het kader van een goede samenwerking hebben wij o.a. onze werkprogramma’s ten aanzien van SiSa en aanbestedingsrechtmatigheid met de organisatie gedeeld.

Uitbestede diensten

De uitvoering van de belastingtaken van de gemeente Noordenveld zijn in de praktijk al grotendeels ondergebracht bij het Noordelijk Belasting Kantoor (vanaf 1 januari 2025 volledig). Dit betekent dat het Noordelijk Belasting Kantoor verantwoordelijk is voor de uitvoering van de belastingtaken, zoals de aanslagoplegging van gemeentelijke belastingen.

Onrechtmatig handelen van verbonden partijen kan impact hebben op de rechtmatigheid van de lasten in de jaarrekening van de gemeente Noordenveld. Wij hebben vastgesteld dat in de huidige dienstverleningsovereenkomst het aspect rechtmatigheid in beperkte mate is uitgewerkt, terwijl het NBK niet open lijkt te staan voor controles vanuit de interne controle van de gemeente Noordenveld.

Wij zien dan ook het risico dat de dienstverleningsovereenkomst onvoldoende aansluit op de huidige vereisten en wensen van de gemeente. Wij adviseren deze te updaten.

2.2 Informatiebeveiliging en cybersecurity

Network and Information Security 2 (NIS2)

NIS2 - digitale weerbaarheid verankerd in wet- en regelgeving vanuit de EU
Om de digitale weerbaarheid van organisaties te verhogen is de NIS2 (Network and Information Security 2) richtlijn vanuit de EU vastgesteld. De NIS2 richtlijn is een update van de in 2016 ingevoerde NIS-richtlijn. In Nederland ook wel bekend als NIB2 (Netwerk- en informatiebeveiligingsrichtlijn) en/of de Wbni (Wet Beveiliging Netwerk- en Informatiesystemen). Lokale overheden zijn door de NIS2 aangewezen als organisaties die van vitaal belang zijn voor de samenleving waardoor ook uw organisatie verplicht is om de NIS2-maatregelen te implementeren. In 2025 wordt NIS2 naar Nederlandse wetgeving vertaald en nadien van kracht onder de noemer ‘Cyberbeveiligingswet’.

Belangrijk is dat NIS2 aanvullende eisen stelt, die niet volledig door de huidige Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) worden afgedekt, wat betekent dat in de komende periode additionele maatregelen moeten worden getroffen ten einde aan NIS2 te voldoen.

De volgende verplichtingen vallen onder NIS2:
- **Zorgplicht**: organisaties dienen een risicobeoordeling uit te voeren en op basis daarvan passende maatregelen te nemen om hun diensten te beveiligen.
- **Opleidingsplicht**: bestuursorganen dienen opgeleid te zijn, en optioneel ook werknemers, om cyberrisico’s te identificeren, impact te bepalen en beveiligingsmaatregelen te selecteren.
- **Meldplicht**: cyberincidenten dienen binnen 24 uur bij de toezichthouder te worden gemeld. Tevens dient een cyberincident ook bij een sectorspecifiek Computer Security Incident Response Team (CSIRT) te worden gemeld, wat eventueel hulp en bijstand kan verlenen.
- **Toezicht**: een onafhankelijk toezichthouder zal naleving van de verplichtingen uit de richtlijn borgen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat gemeente Noordenveld nog geen concrete stappen ondernomen heeft om te voldoen aan de NIS2. Wij raden aan om een gap analyse uit te voeren waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke acties ondernomen moeten worden. Naar aanleiding van de geconstateerde gaps bij andere gemeenten worden uitdagingen verwacht op het gebied van:
- Scholing van bestuurders op het gebied van informatiebeveiliging en risico management. De gemeente Noordenveld maakt gebruikt van een externe partij (Arda) die faciliteert in scholing op deze onderwerpen. Deze trainingen zijn ook voor college en raad beschikbaar.
- Het voldoen aan de zorgplicht om voor ieder proces een risicobeoordeling uit te voeren en passende maatregelen te nemen. Dit gezien de beperkte bezetting rondom informatiebeveiliging.

2.3 Financiële positie

Huidige financiële positie en verwachte financiële positie

De financiële positie op basis van de jaarrekening 2023 en de begroting 2025 van de gemeente Noordenveld lijkt, op basis van het door de provincies opgestelde gemeenschappelijk financieel toezichtkader, voldoende. Volgens de normen in het GTK is het weerstandsvermogen ook voldoende, hierbij merken wij wel op dat in de berekening van de weerstandscapaciteit de bestemmingsreserves grondexploitatie en sociaal domein worden meegenomen. Dit is niet in overeenstemming met de regelgeving. Op basis van de kadernota en begroting 2025 van de gemeente Noordenveld lijkt de financiële positie minder positief. Voor 2025 is een sluitende begroting gepresenteerd maar voor 2026 en 2027 wordt een negatief saldo verwacht (€ 2,8 miljoen en € 0,9 miljoen). De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de inkomsten vanuit het Rijk teruglopen, terwijl de kosten toenemen als gevolg van inflatie, vergrijzing en de toename van taken. Een uitdaging is dan ook het beperken en beheersen van de verwachte tekorten.

Onderhoud

Een ander aspect van de financiële positie, is de wijze waarop de toekomstige uitgaven voor onderhoud zijn meegenomen in de cijfers. Voor de gemeente Noordenveld geldt dat hiervoor geen voorzieningen zijn gevormd in de jaarrekening en de uitgaven dus vanuit de begroting en de bestemmingsreserve moeten worden gedekt. Daarbij zijn actuele beheersplannen van belang en hier heeft de toezichthouder (provincie Drenthe) eind 2023 extra aandacht voor gevraagd. In 2024 heeft de gemeente Noordenveld het beheerplan wegen 2024-2028 vastgesteld en hierin aangegeven dat het achterstallig onderhoud (waar in de jaarrekening 2023 nog een voorziening voor gevormd is) inmiddels grotendeels is weggewerkt. Wij hebben begrepen dat de beheerplannen wegen, riolering, water en gebouwen geactualiseerd zijn. Voor groen geldt dat deze nog geactualiseerd dient te worden. Wij hebben begrepen dat de actualisatie zal plaatsvinden in 2025, waarbij gestuurd wordt op vaststelling in 2026.

Voorspellend vermogen

In een gemeente is een scheiding van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (dualisme) kenmerkend. Deze governance verhoudingen vormen de basis voor het proces “begroting en verantwoorden” (P&C cyclus) van een gemeente en is daarmee een belangrijk proces bij de gemeente Noordenveld. Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat sprake is van afwijkingen tussen begrote baten en lasten en werkelijke baten en lasten.

In ons accountantsverslag 2023 hebben wij u geadviseerd het voorspellend vermogen te verbeteren. Mede in dat kader adviseren wij het volgende:

- De controles of (diepgaande) analyse van de programmabegroting, de voortgangsrapportage en begrotingswijzigingen door zowel de afdeling financiën als de concerncontroller en het MT zichtbaar te maken.
- De afdeling financiën gestructureerd en gecentraliseerd tussentijdse monitoring uit te laten voeren op de voortgang van budgetten (realisatie versus begroting).
- Analyses opstellen waaruit blijkt voor welke baten en lasten de voorspelbaarheid beperkt is en hoe dit verbeterd kan worden (‘backtesting’). Ook raden wij aan tussentijds balansposten te analyseren.

2.4 Wet DBA en relevante wijzigingen in het BBV

1/2

Kwalificatie van arbeidsrelaties

Het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp) is de afgelopen jaren flink gestegen. Een deel van deze groep kwalificeert als schijnzelfstandige. Dit betekent dat op basis van wet- en regelgeving eigenlijk sprake is van een arbeidsovereenkomst. Het kabinet vindt deze situatie onwenselijk, omdat de beschermende werking van het arbeidsrecht wordt ontlopen en het sociale stelsel onder druk komt te staan. Daarom zet het kabinet de komende jaren in op het aanscherpen van regels en handhaving.

Sinds de introductie van de Wet DBA in 2016 is sprake van een handhavings-moratorium. Dit betekent dat de Belastingdienst niet controleert en handhaaft op het bestaan van een dienstbetrekking, tenzij sprake is van kwaadwillendheid. Vanaf 1 januari 2025 komt het handhavingsmoratorium naar verwachting te vervallen en gaat de Belastingdienst weer volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan.

Daarnaast werkt het kabinet aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In het Hoofdlijnenakkoord is te lezen dat de behandeling van deze wetgeving door het nieuwe kabinet zal worden voortgezet. Kort gezegd zal de nieuwe wetgeving meer nadruk leggen op de vraag of het werk en de werkende organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkverschaffer. Daarmee wordt bedoeld of het werk een kernactiviteit van de organisatie vormt en zij aan zij met werknemers wordt verricht. In dat geval zal eerder sprake zijn van een arbeidsovereenkomst. De nieuwe wetgeving zal naar verwachting niet eerder ingaan dan 1 januari 2026.

Organisaties die werken met zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn lopen financiële risico's. Zo is er vanaf 1 januari 2025 sprake van een naheffingsrisico vanuit de Belastingdienst. Ook kunnen zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn vorderingen instellen op grond van arbeidsrechtelijke verplichtingen en kunnen verplichte pensioenregelingen leiden tot pensioenvorderingen. Om dergelijke risico's te voorkomen is het voor organisaties die zelfstandigen inhuren van belang om de huidige inhuur van zelfstandigen en het inhuurproces onder de loep te nemen. Wij adviseren een risico-inventarisatie te maken waaruit de potentiële omvang van de risico's met betrekking tot de wet DBA blijken (wat is de omvang van inhuur, welke maatregelen zijn getroffen).

Wij hebben begrepen dat de gemeente reeds acties heeft ondernomen om het risico te inventariseren en hieraan gevolg te geven.

Vervangingskosten

In de 2e trimesterrapportage is opgenomen dat tot dan toe € 1,9 miljoen is uitgegeven aan kosten voor vervanging van zieke medewerkers. Voorgaand jaar is vanuit de rechtmatigheidsverantwoording gerapporteerd over een drietal onrechtmatige inhuurcontracten (totaal € 0,4 miljoen). Wij adviseren u de reeds afgesloten inhuurcontracten te beoordelen in het kader van de wet DBA en hier tevens aandacht voor te hebben bij het aangaan van nieuwe (Europees aanbestede) inhuurcontracten.

2.4 Relevante wijzigingen in het BBV

2/2

Notitie Rente

De belangrijkste wijziging uit de notitie rente betreft een aanpassing in de toerekening van de rentelasten aan de grondexploitaties. Tot en met 2023 is het alleen toegestaan om de werkelijke rente over het vreemd vermogen (naar rato) toe te rekenen aan de grondexploitaties. Dit geldt tevens voor de toekomstige rentelasten. Met ingang van boekjaar 2025 (en eventueel 2024) wordt voor grondexploitaties geen onderscheid meer gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Voor gemeente Noordenveld leidt dit tot een verhoogde rentetoerekening die een negatief effect heeft op de verwachte eindwaarde van de verschillende grondexploitaties. Wij adviseren om de notitie Rente vanaf boekjaar 2024 toe te passen, zodat de rente-effecten verwerkt kunnen worden in de waardering van uw grondexploitaties.

Wij adviseren een weloverwogen keuze te maken in het toepassen van de toerekening van rente aan het eigen vermogen en de voorzieningen.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken

De belangrijkste wijzigingen in de notitie grondexploitatie zien toe op de omgevingswet, die onder andere hebben geleid tot een aanpassing van de lijst met verhaalbare kostensoorten. Deze wijzigingen gaan, in verband met de invoering van de Omgevingswet in per 1 januari 2024. Deze wijzigingen hebben met name invloed op verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. De overige wijzigingen zien met name toe op de voorwaarden voor warme gronden, de voorbereidingskosten en gemengde projecten. Daarnaast is de rentetoerekening, zoals hierboven is toegelicht gewijzigd.

Notitie Overhead

De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van Overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. De notitie is van toepassing vanaf begroting 2025. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

- Stellige uitspraak: Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.
- Stellige uitspraak: De definitie van overhead is aangescherpt waardoor alle functies die onderdeel uitmaken van een specifieke taak geen onderdeel zijn van de overhead.
- Aanbevelingen: De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een notitie overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze nota neemt de gemeente keuzes op ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead.

Voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers

Met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is besloten dat ook de APPA-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. Dat betekent dat per die datum de APPA-voorzieningen toereikend moeten zijn. Door het moeten laten vervallen van of toevoegen aan opgebouwde voorzieningen ten gevolge schommelingen in de rekenrente kunnen mogelijk aanzienlijke tekorten ontstaan op het moment van overdracht per 1 januari 2028. Een lagere rekenrente in het laatste jaar voor de overdracht kan een aanzienlijk gevolg hebben.

2.5 Duurzaamheidsverantwoording

Context & ontwikkelingen

Voor grote, niet-beursgenoteerde ondernemingen is het vanaf 2025 verplicht te rapporteren over de impact van hun activiteiten op duurzaamheid (de CSRD). In deze regels is vastgelegd waarover verantwoording moet worden afgelegd, waarbij een actieve dialoog met de belangrijkste belanghebbenden een wezenlijk onderdeel vormt. Deze standaarden verdelen duurzaamheid in drie onderdelen: ESG (environment, social, governance).

Voor gemeenten geldt deze verplichting nog niet. Gemeenten vervullen echter wel een belangrijke rol bij het realiseren van verduurzaming in de samenleving vanuit hun maatschappelijke en regisserende rol. Denk aan de regionale energiestrategie (RES), het toezicht op energie labels van kantoorgebouwen in de gemeente en de aandacht voor meer circulariteit in de bouwopgaven. Tal van gemeenten maken inmiddels afspraken en sluiten zich aan bij diverse initiatieven. Een goed voorbeeld hiervan is het SDG-initiatief van de VNG (https://www.sdgnederland.nl/) waar naast de gemeente Noordenveld circa 140 andere gemeenten bij zijn aangesloten. Een bredere en diepere uitwerking van duurzaamheid wordt gevonden in het gedachtegoed van ‘brede welvaart’, een begrip dat meer gangbaar is binnen overheden en bijvoorbeeld ook door CBS wordt gemonitord.

Al de activiteiten die gemeenten bedenken en uitvoeren komen nog maar beperkt concreet en meetbaar terug in beleid en verantwoording. Dit blijkt ook uit onderzoek dat de Rijksuniversiteit Groningen voor BDO heeft uitgevoerd in 2023 en waarvan begin 2025 een actualisatie wordt gepubliceerd. Deze observaties en de CSRD die voor het bedrijfsleven gaat gelden, hebben geleid tot de oprichting van “the coalition of the willing”, een samenwerking van o.a. gemeenten, banken, BDO en het CBS. Door deze groep is een concept handreiking opgesteld om decentrale overheden te ondersteunen bij het selecteren, structureren en inzicht bieden in de voor hen meest relevante duurzaamheidsthema’s. Deze handreiking gaat ook in op de wijze waarop u als gemeente deze informatie in uw begroting en jaarstukken kan opnemen, zodat hierin ook de gewenste transparantie ontstaat voor uw belanghebbenden.

Alhoewel nog geen wettelijke plicht bestaat voor gemeenten hierover te rapporteren, krijgen gemeenten wel steeds meer te maken met dit thema vanuit de waardeketen van bedrijven en banken waartoe gemeenten ook behoren. Het is niet ondenkbaar dat op termijn ook voor gemeenten een rapportageverplichting over de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren volgt. Hierover is geen verdere informatie bekend, anders dan dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken zich hier over buigt en al dan niet via de Commissie BBV een nadere duiding aan geeft.

2.5 Duurzaamheidsverantwoording

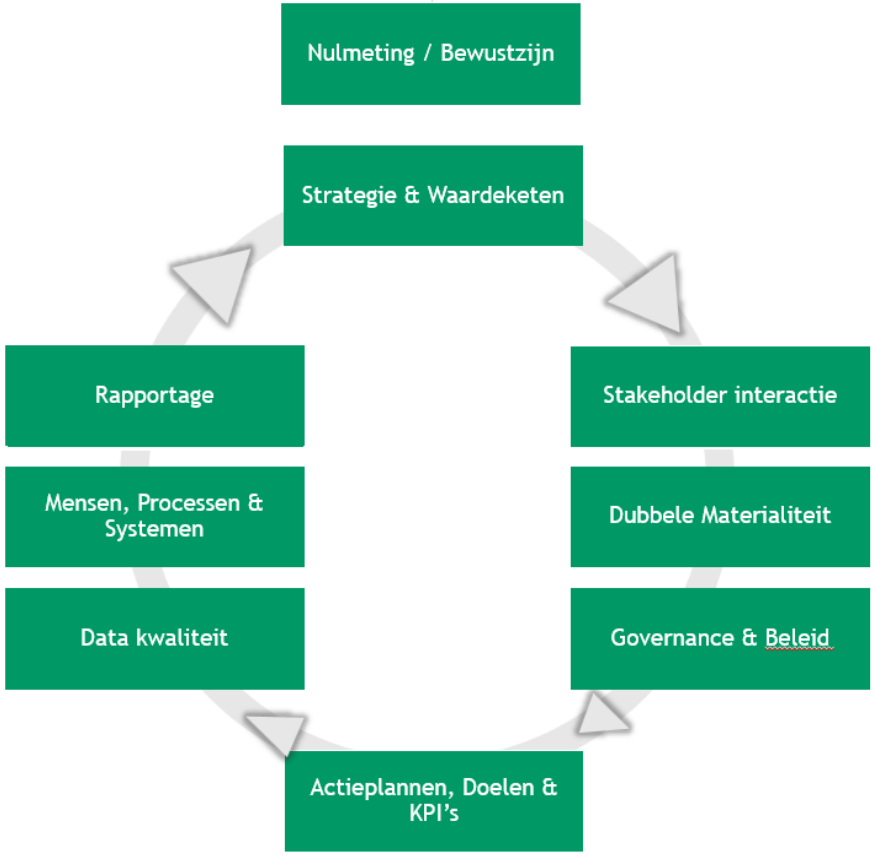
Duurzaamheidsindicatoren

Met de betrokkenheid van het CBS bij de totstandkoming van de concept handreiking is gerealiseerd dat een set aan relevante indicatoren is opgesteld. Het CBS heeft van veel van deze indicatoren data beschikbaar, dan wel werkt aan de ontsluiting en monitoring hiervan. Het voordeel hiervan is dat voor gemeenten de externe data zodoende eenvoudig beschikbaar is, naast de eigen data.

Pak de handschoen op

Wij adviseren u kennis te nemen van de handreiking zodra deze beschikbaar komt en een dialoog aan te gaan tussen college en raad over de route om tot meetbaar en transparant beleid hierop te komen. Zolang nog geen sprake is van verplichte toepassing is er alle ruimte om keuzes in de indicatoren of duurzaamheidsthema's te maken, bij voorbeeld door te starten met de meest belangrijke qua impact. Deze ervaring kunt u inzetten om het inzicht en de verantwoording stap voor stap te verrijken. Tegelijkertijd verwachten wij de komende periode nog meer informatie en praktische handvatten en zal op termijn ook vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel vanuit de commissie BBV een reactie volgen.

Er heeft reeds een afspraak plaatsgevonden tussen een adviseur van BDO en de griffier en concerncontroller van de gemeente Noordenveld over het onderwerp duurzaamheid.

3. Bevindingen interim-controle jaarrekening

3.1 Controleaanpak 16

3.2 Onze werkzaamheden 17

3.3 Overzicht van onze bevindingen bij de processen 19

3.1 Controleaanpak

Controleaanpak en doel van de interim-controle

Het doel van de jaarrekeningcontrole is een oordeel tot uitdrukking brengen over de getrouwheid van de jaarrekening van gemeente Noordenveld. De controle heeft onder meer betrekking op het overwegen van de interne beheersing die voor het opstellen van de jaarrekening relevant is, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden passend zijn, maar niet met het doel een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing tot uitdrukking te brengen. Het gaat hierbij niet alleen over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar ook over de wijze waarop gemeente Noordenveld hiervan kan profiteren.

Op basis van onze bevindingen bij deze werkzaamheden, geven wij, in het kader van onze natuurlijke adviesfunctie, in deze management letter aanbevelingen over de opzet van de administratieve organisatie en berichten wij u over vastgestelde tekortkomingen in de uitvoering daarvan en in hoeverre corrigerende maatregelen door management zijn genomen.

De aangelegenheden waarover wij rapporteren betreffen die tekortkomingen die tijdens de controle zijn geïdentificeerd en waarbij wij van mening zijn dat deze voldoende belangrijk zijn om verslag van te doen.

Onze inschatting van de aandachtspunten

In het kader van de controle van de jaarrekening 2024 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende aandachtspunten bij de controle van de jaarrekening van gemeente Noordenveld:

- In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij bijzondere journaalposten in detail.
- Onjuiste waardering bouwgronden in exploitatie (materiële post met verschillende schattingselementen).
- Gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in de IT-systemen a.g.v. bevindingen vanuit de IT-audit.
- Volledigheid van de gerapporteerde bevindingen in de rechtmatigheidsverantwoording.

3.2 Onze werkzaamheden

1/2 – Aandacht voor fraude

Onze bevindingen

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties, mede aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse en de compliancevragenlijst, besproken met de relevante functionarissen en beoordeeld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

ONZE BEVINDINGEN			
Fraude	**2024**	**2023**	**Evaluatie**
Frauderisicoanalyse uitgevoerd	☺	☺	De frauderisicoanalyse 2024 is ten tijde van onze interimcontrole nog onderhanden.
Gedragscode, klokkenluidersregeling en incidentenregistratie	☺	☺	Er zijn diverse gedragscodes in gebruik en er is ook sprake van een klokkenluidersregeling. Er is geen centrale incidentenregistratie ten aanzien van fraude en non-compliance.
Frauderesponsplan	☺	☺	Onderdeel van het fraudebeleid is een alinea die in gaat op respons bij fraude.
Incidenten	–	–	Op basis van onze gesprekken hebben zich geen incidenten voorgedaan.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. In het voorjaar van 2024 hebben onze fiscalisten interviews gehad met een aantal medewerkers van de gemeente Noordenveld over fiscale ontwikkelingen en risico's. Hieruit volgt een aantal aandachtspunten die wij hieronder hebben opgenomen.

BTW - Het procesmatige aspect kan meer aandacht krijgen binnen de gemeente, omdat er op dit moment weinig (periodieke) controles worden uitgevoerd en weinig vastligt ten aanzien van het btw-proces en de fiscale beheersing in bijvoorbeeld procesbeschrijvingen. De btw-labeling is daarnaast al een lange termijn niet integraal herbeoordeeld en wordt ad-hoc bijgewerkt, waardoor het risico bestaat dat bepaalde punten achterhaald zijn. Deze punten leiden risico op onjuiste toepassing van de wettelijke btw-regelgeving. Dit kan leiden tot een onjuiste btw-aangifte en onjuiste opgaaf voor het Btw-compensatiefonds.

Voor onze aandachtspunten met de wet DBA verwijzen wij naar het vorige hoofdstuk.

3.2 Onze werkzaamheden

2/2 – Aandacht voor fraude

Risicoanalyse
Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden, zoals de geografische plaats van de activiteiten, de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre wetgeving van invloed kan zijn.

De belangrijkste fraude- en corruptierisico's zijn hieronder weer gegeven. Per onderwerp zullen wij voortaan, in alle gevallen, rapporteren in onze controleverklaring over wat de meest belangrijke frauderisico's zijn, over de inschatting van het college om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en hoe op beide thema's in de controle is ingespeeld.

AANDACHTSGEBIED	BEVINDING / RISICO-INSCHATTING	ADVIES / PRIORITEIT / REFERENTIE
Management override	Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management, specifiek aangaande: ▶ Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt. ▶ De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen. ▶ Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Zie ook onze detailbevinding inzake memoriaalboekingen in paragraaf 3.3.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Totaaloverzicht processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen.

Processen				
	Opzet/ bestaan 2024	Opzet/ bestaan 2023	VIC	Toelichting
Planning & Control	😑	🙂	😑	De P&C cyclus kan verder geprofessionaliseerd worden. Dit ziet toe op de (afgedwongen) controle rondom memoriaalboekingen en de (zichtbaarheid van) controles op begrotingsafwijkingen en verbetering van het voorspellend vermogen.
Inkopen & Aanbestedingen	😑	😑	😑	Er is geen sprake van een sluitend systeem ten aanzien van het volgen van de juiste aanbestedingsvorm.
Personeel	🙂	🙂	😑	Het personeelsproces is toereikend.
Participatiewet	🙂	😑	😑	Er is geen sprake van een afgedwongen 4-ogen principe bij het verstrekken van uitkeringen, dit is een geaccepteerd risico door de gemeente.
Sociaal Domein	😑	😑	😑	Het mandaatbesluit is opnieuw vastgesteld en daarmee is een bevinding van vorig jaar opgevolgd. De kwaliteitstoetsing vindt beperkt zichtbaar plaats, dit risico wordt geaccepteerd door de gemeente. Op dit moment vindt er, naast de productieverantwoordingen, geen controle plaats op de prestatielevering.
Subsidiebeheer	😑	😑	😑	Op dit moment is geen sprake van een aansluiting tussen het zaaksysteem en de financiële administratie.
Grondexploitaties	😑	😑	😑	De gemeente Noordenveld beschikt niet over een actuele nota Grondbeleid.
Verbonden partijen	😑	😑	-	Op dit moment heeft de gemeente geen nota verbonden partijen. Tevens zijn er met het Noordelijk Belastingkantoor geen afspraken gemaakt ten aanzien van het rapporteren van rechtmatigheidsbevindingen.
Beheersing specifieke uitkeringen	😑	😑	-	Op dit moment is geen sprake van een gestructureerd proces omtrent de beheersing van specifieke uitkeringen. Tevens is de SiSa-bijlage geen onderdeel van het interne controleplan.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Planning & Control (1/2)

Normen en verwachtingen

- Actuele AO/IB-beschrijving
- Stramien voor opstellen van rapportage(specificaties)
- Controle op juistheid en volledigheid rapportagegegevens
- Betrouwbaarheid informatie die ten grondslag ligt aan de rapportage
- Zichtbare controle voorafgaande en nagekomen journaalposten
- VIC op interne beheersmaatregelen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het process	**2024**	**2023**	**Impact IT**
PLAN.1 – Stramien voor opstellen rapportage(specificaties)	☺	☺	😒
PLAN.2 – Controle voorafgaande en nagekomen journaalposten	☺	😒	😒
PLAN.3 - Controle op juistheid en volledigheid rapportagegegevens	😒	☺	😒

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	Functiescheiding memoriaalboekingen onvoldoende gewaarborgd. Sinds oktober 2024 is sprake van een nieuw proces, waarbij de applicatiebeheerder memorialen dient goed te keuren.	Wij adviseren u om na te gaan in hoeverre aanvullende controles in het proces kunnen helpen, bijvoorbeeld door middel van autorisatie op memoriaalboekingen, om het risico op onjuiste memoriaalboekingen te mitigeren. In oktober is hieraan opvolging gegeven door de applicatiebeheerder memorialen te laten goedkeuren. Wij adviseren u om onderliggende documentatie op te slaan en de controle van de memoriaalboekingen te beleggen bij de medewerkers die de juistheid van de memorialen kunnen beoordelen, wij hebben begrepen dat u voornemens bent de controle te gaan beleggen bij de afdeling.	Er wordt nu een nieuw proces Aanvraagformulier Memorialen ingevoerd. Bij het aanvraagformulier wordt in het systeem vastgelegd wie de aanvraag opvoert, en wie hem doorvoert. Een zichtbaar vierogen beleid is hiermee gerealiseerd. Wij gaan dit in 2025 invoeren.	- Deelwaarneming memoriaalboekingen - Deelwaarneming op de transitorische posten ultimo boekjaar

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Planning & Control (2/2)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
2	Midden	In de uitvoering van het proces “begroten en verantwoorden” kan de mate van nauwkeurigheid hoger met als gevolg een beter voorspellend vermogen. De verantwoordelijk voor het doorgeven van input voor/afwijkingen op de begroting ligt bij de budgethouder en wordt gefaciliteerd door formulieren en ondersteuning vanuit team financiën (‘tweede lijn’). In mindere mate worden ‘overall checks and balances’ gestructureerd en gedocumenteerd uitgevoerd. Het risico bestaat anders dat de programmabegroting, de tussenrapportages en begrotingswijzigingen niet juist of volledig tot stand zijn gekomen en dat afwijkingen ten opzichte van de begroting niet tijdig gesignaleerd worden, waardoor wordt gestuurd op basis van onjuiste, onvolledige of verouderde informatie.	Het is de verantwoordelijkheid van de eerste lijn om input voor en afwijkingen op begrotingen tijdig te (laten) verwerken. De eerste lijn is immers verantwoordelijk voor en op de hoogte van ontwikkelingen en het al dan niet realiseren van begrote activiteiten (en voortgang hierin). Wij adviseren de bewustwording van deze verantwoordelijkheden te versterken. Team financiën kan hier een faciliterende rol in spelen. Mede als gevolg van het relatief hoge aantal budgethouders zien wij de toegevoegde waarde om vanuit financiën (‘tweede lijn’) het totaaloverzicht te houden en ook het ‘backtesting’, uit te voeren. Door gestructureerd en gedocumenteerd de kwaliteit van de prognoses te beoordelen aan de hand van realisatie zoals achteraf is gebleken, kunnen toekomstige prognoses namelijk verbeterd worden en/of kan eerder bijgestuurd worden. Dit kan de budgethouders helpen nog beter in hun rol te komen en hun verantwoordelijkheid te nemen.	Wij beogen de invoering van een verplichtingenadministratie waarmee orders en facturen worden gekoppeld. Hiermee versterken we onze checks & balances en verbeteren we de basis voor onze prognoses. Daarnaast voeren we met ingang van 2025 tweemaandelijkse voortgangsgesprekken in tussen gemeentesecretaris, concerncontroller en afdelingsmanagers. Deze gesprekken zijn gericht op de voortgang van het halen van doelen en inzet van mensen en middelen. Hiermee verbeteren we de interne sturing en beheersing en versterken we de voorspelbaarheid van resultaten.	▸ Deelwaarneming memoriaalboekingen ▸ Deelwaarneming op de transitorische posten ultimo boekjaar ▸ Beoordeling toelichting begrotingsover- en onderschrijdingen

Conclusie
We kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Inkoopproces

Normen en verwachtingen

- Actuele AO/IB-beschrijving
- Vastgesteld inkoopbeleid en analyse inkoop
- Budgethoudersregeling in systeem opgenomen
- Contract- en/of verplichtingenadministratie
- Functiescheiding in Key2Financiën t.a.v. bestellen/ budget/prestatie (three-way-match)
- Sluitende ITGC rondom de IT-systemen Key2Financiën
- Sluitende controle betalingsverkeer en crediteurstamgegevens

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023	Impact IT
INK.1 - Controle op mutaties crediteurstamgegevens	☺	☺	😑
INK.2 – Functiescheiding (three-way-match)	☺	😑	😑
INK.3 – Controle op betaalbestand	☺	☺	😑

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Hoog	Er is geen sprake van een sluitend systeem waarmee wordt gewaarborgd dat vooraf de juiste aanbestedingsvorm wordt gekozen en dat een bevoegde functionaris akkoord gaat met de aanbesteding. De gemeente Noordenveld beschikt verder niet over een centraal contractenregister. Voornemens tot inkoop worden via het inkoop meldformulier gemeld bij de inkoper. De inkoper adviseert vervolgens over de te kiezen aanbestedingsstrategie. Er zijn echter geen waarborgen getroffen dat alle voornemens tot (verlenging van) inkoop ook daadwerkelijk, voorafgaand aan het aangaan van de verplichting, bij de inkoper worden gemeld. De gemeente Noordenveld is sinds 2019 bezig met het mogelijk implementeren van een inkoopmodule in K2F.	Wij adviseren om waarborgen te treffen dat alle inkopen boven een drempelbedrag centraal worden aangestuurd en geregistreerd en waarbij wordt getoetst dat de juiste aanbestedingsvorm wordt gekozen. Dit is niet alleen belangrijk bij nieuwe inkopen, maar ook bij potentiële verlenging van bestaande contracten. Een contractenregister (en signalering wanneer contracten richting afloop gaan) kan hierbij helpen. Dit kan eventueel gecombineerd worden met proactieve analyses inzake de te verwachten inkoopverplichtingen op basis van bijvoorbeeld de begroting / het contractenregister dan wel dat het college bij het aangaan / verlenging van eventuele verplichtingen in het collegevoorstel aangeeft dat afstemming met inkoop heeft plaatsgevonden. Op basis van een zogenaamde spendanalyse (analyse van de totale lasten van de gemeente en hoe dit is aanbesteed) moet nu vastgesteld worden dat de lasten rechtmatig zijn aanbesteed. Afspraken met de verantwoordelijke functionarissen zijn hiervoor reeds gemaakt.	In 2024 zijn we gestart met verbetering van contractbeheer in Topdesk. Daarnaast doen wij in de komende periode onderzoek naar het gebruik van een inkoop tot betaalproces oplossing (procure-to-pay) binnen de gemeente Noordenveld. De pilot in Key2Financiën liet zien dat deze module niet voldoet aan de verwachtingen. Wij overwegen toepassing van procure-to-pay met bijbehorende verplichtingenadministratie. Dit onderzoeken we in 2025.	▸ Controle op de uitgevoerde rechtmatigheidscontrole EU-aanbestedingen ▸ Steekproef op de rechtmatigheidscontrole EU-aanbestedingen voor restpopulatie ▸ Data-analyse op uitgevoerde autorisaties óf steekproef opjuistheid lasten, verwerking btw, prestatielevering en op juistheidactivering/exploitatie/ onderhoud

Conclusie

We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces als gevolg van de IT-bevindingen. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Personeel

Normen en verwachtingen

- Actuele AO/IB-beschrijving
- Vastgestelde arbeidsvoorwaarden, declaratiereglement
- Autorisatiematrix bevoegdheden (papier/systeem)
- Toetsingskader naleving CAO-voorwaarden
- Vierogenprincipe controle mutaties salarisadministratie
- Sluitende IT General Controls
- Controle betaallijsten
- VIC op interne beheersmaatregelen
- Uitwerking WNT conform standaard (BDO-)werkprogramma
- Interne analyse personeelskosten

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
PERS.1 - Vierogenprincipe verwerking mutaties salarisadministratie	☺	☺	😑
PERS.2 – VIC op volledige mutatieverwerking salarisadministratie	☺	☺	😑
PERS.3 – Aansluiting subadministratie met financiële administratie	☺	☺	😑

Conclusie

We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Participatiewet

Normen en verwachtingen

- Actuele AO/IB-beschrijving
- Richtlijnen uniforme interne controles / autorisatiematrix
- Totaalanalyse per categorie Participatiewet
- Gehanteerd toetsingskader rechtmatigheid per participatiewet categorie
- Primaire functiescheiding tussen toetsing van de aanvraag, de toekenning en uitbetaling
- Sluitende IT General Controls
- VIC op uitkeringsaanvragen - toekenningen, stopzetting, afwijzingen en uitbetalingen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
PART.1 - Vierogenprincipe wijziging bankrekeningnummer uitkeringsgerechtigden	☺	☺	😑
PART.2 - Uniform toetsings-/beoordelingskader voor ontvangen aanvragen en herindicatie	☺	😑	😑
PART.3 - Autorisatie/functiescheiding tussen consulent, toetsing, definitieve toekenning en uitbetaling	☺	☺	😑

Conclusie

We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Sociaal domein

Normen en verwachtingen

- Actuele AO/IB-beschrijving WMO-/Jeugdverordening
- Richtlijnen uniforme VIC-werkzaamheden
- Budgethouders regeling (papier/systeem)
- Toetsingskader rechtmatigheid WMO/Jeugdwet
- Functiescheiding tussen aanvraag en beschikking
- Functiescheiding tussen beschikking en prestatielevering
- VIC op aanvraag/doorverwijzing en -toekenning
- Sluitende IT General Controls
- Productieverantwoordingen met controleverklaringen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023	Impact IT
SOC.1 - Controle en autorisatie op prestatielevering	😑	😑	😑
SOC.2 - Autorisatie / functiescheiding tussen consulent die aanvraag beoordeelt en functionaris die beschikking goedkeurt en afgeeft	🙂	😑	😑
SOC.3 - Uniform toetsing-/beoordelingskader voor ontvangen aanvragen en voldoen aan wettelijke vereisten	🙂	😑	😑

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	Bij de jaarrekeningcontrole 2023 is voor circa € 2,8 miljoen aan onzekerheden geconstateerd in het sociaal domein, vanwege o.a. het niet kunnen aantonen van de prestatielevering. Wij hebben begrepen dat door het NMD controles worden uitgevoerd bij klachten. De inhoud van deze rapportages en de opvolging door de gemeente hebben wij nog niet kunnen beoordelen. De gemeente steunt daarnaast op de controleverklaringen van zorgaanbieders. Het risico bestaat dat de prestatielevering achteraf onvoldoende kan worden aangetoond door middel van bijvoorbeeld de controleverklaringen die van zorgaanbieders worden verkregen en dat onvoldoende zekerheid kan worden verkregen uit de rapportages van het NMD. Zonder aanvullende werkzaamheden uit te voeren bestaat de kans dat ook in de jaarrekening 2024 sprake zal zijn van omvangrijke onzekerheden.	Voor de verantwoording binnen het sociale domein bent u afhankelijk van diverse partijen, zoals zorgaanbieders, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het NMD. Naar verwachting zult u ook in het jaarrekeningproces 2024 niet van alle partijen sluitende verantwoordingsinformatie ontvangen door middel van controleverklaringen. Om de afhankelijkheid van andere partijen in het afsluitproces te verminderen, adviseren wij u als gemeente om zelf maatregelen te treffen om de prestatielevering van de bij de gemeente in rekening gebrachte zorgkosten vast te stellen. Een mogelijkheid is om, achteraf, prestatieverklaringen bij uw cliënten op te vragen, echter het is ook mogelijk om het aspect prestatielevering nadrukkelijker in te bedden in het herindiceringsproces. Het is van belang om hier tijdig actie in te ondernemen.	Naast prestatielevering ontvangen wij voor de jaarrekening 2024 ook rechtmatigheids- en kwaliteitsonderzoeken van het NMD die na meldingen van een inwoner/klant uitgevoerd worden.	▸ Controle aan de hand van productieverantwoordingen en rapportages vanuit NMD

Conclusie

We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Subsidiebeheer

Normen en verwachtingen
- Actuele AO/IB-beschrijving
- Vastgestelde subsidieverordening en onderliggende beleidsregels
- Budgethoudersregeling op papier en in systeem
- Betrouwbaar subsidievolgsysteem
- Sluitende IT General Controls rondom het IT-systeem
- VIC op interne beheersmaatregelen
- Interne analyse op verstrekte subsidies

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
SUBS.1 - Functiescheiding ten aanzien van verlenen subsidies	😑	😑	😑
SUBS.2 - Aansluiting tussen subsidievolgsysteem en financiële administratie	😑	😑	😑
SUBS.3 - Juiste en tijdige vaststelling verstrekte subsidies	🙂	🙂	😑

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	In het Zaaksysteem worden de subsidieaanvragen, onderliggende documentatie en beschikkingen geregistreerd. Het opnemen van een subsidie in het Zaaksysteem wordt niet afgedwongen. Hierdoor is geen (directe) aansluiting te maken tussen het Zaaksysteem en de financiële administratie. Uit de verkregen documentatie blijkt verder dat in veel gevallen dat bij de geregistreerde subsidies geen financiële gegevens zijn opgenomen in het Zaaksysteem dan wel niet eenvoudig op totaalniveau kunnen worden geëxporteerd. Dit bemoeilijkt een eventuele aansluiting tussen het Zaaksysteem en de financiële administratie.	Wij adviseren om subsidies consequent te administreren in het Zaaksysteem en om per subsidie zichtbaar te toetsen of de aanvraag binnen de subsidievoorwaarden past. Wij raden daarbij aan te onderzoeken of het mogelijk is om alsnog een aansluiting op te stellen tussen het Zaaksysteem en het financieel systeem.	Het factuurnummer / FCL/ECL wordt opgenomen in het zaaksysteem, op deze manier is dit te matchen met Key2Financiën. Dit wordt in 2025 ingevoerd.	▸ Detailcontrole verstrekte subsidies ▸ Controle op de uitgevoerde rechtmatigheidscontrole subsidies

Conclusie
We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Grondexploitaties

Normen en verwachtingen
- Actuele AO/IB-beschrijving
- Jaarlijkse actualisatie van het MPG/rapportages (peilstok)
- Vastgestelde nota grondbeleid
- Jaarlijkse grondprijzenbrief
- Stedelijke programma's
- Budgethoudersregeling (papier / systeem)
- Sluitende IT General Controls
- VIC op onderbouwing van schattingen en wijzigingen in ramingen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
FVG.1 - Het MPG wordt vastgesteld en periodiek geactualiseerd	😑	😑	😑
FVG.2 - Jaarlijkse resultaatbepaling t.b.v. jaarrekening en afsluiting grex	🙂	🙂	😑
FVG.3 - Uniforme methodiek voor bepaling voorziening en winst-verliesneming	🙂	🙂	😑

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Laag	Wij constateren dat de gemeente Noordenveld niet beschikt over een actuele nota grondbeleid. De huidige versie betreft de versie: Nota Grondbeleid 2018 – 2021. De Nota Grondbeleid 2018-2021 is een herziening van de Nota Grondbeleid 2009-2012.	Wij adviseren om de nota grondbeleid (op tijd) te updaten. Wij hebben begrepen dat de nota grondbeleid geagendeerd is voor het college in december.	De nota grondbeleid is afgestemd met de portefeuillehouder en ligt ter vaststelling bij het college.	▸ Schriftelijk documenteren/ beschrijven van het interne schattingsproces en waarborgen ▸ Beoordeling voorzieningen (in de balans en ramingen voor onvoorzien binnen complexen) ▸ Toets op onderbouwing parameters en actualisatie schattingen ▸ Toetsing/steekproef op rekenkundige juistheid, output grondexploitaties en naleving kaders grondprijzenbrief ▸ Onderbouwing interne doorberekeningen en besluitvorming (interne uren en kosten)

Conclusie
We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Verbonden partijen

Normen en verwachtingen
- Actuele AO/IB-beschrijving
- Inventarisatie verbonden partijen (zowel bij begroting als jaarrekening)
- Periodieke tussentijdse monitoring op resultaten verbonden partijen en (indien van toepassing) tijdig een begrotingswijziging opstellen
- Beoordelen jaarrekeningen 2024 van de verbonden partijen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
FVG.1 - Actuele kadernota en uitvoeringsnota verbonden partijen	☹	😑	😑
FVG.2 - Periodieke monitoring (beleidsmatig, juridisch, financieel)	🙂	🙂	😑
FVG.3 - Beheersing op uitbestede diensten (belastingen)	😑	😑	😑

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Laag	Wij constateren dat de gemeente Noordenveld niet beschikt over een nota verbonden partijen.	Wij adviseren om de nota verbonden partijen te updaten, ook rekening houdend met de rechtmatigheidsverantwoording.	De nota verbonden partijen is niet verplicht en is niet als zodanig opgenomen in de financiële verordening. We voldoen in onze begroting en jaarstukken aan de BBV aangaande verbonden partijen. Sturing op verbonden partijen heeft onze aandacht. In 2025 onderzoeken we hoe we hier vanuit de gemeente invulling aan kunnen geven.	▸ Beoordelen jaarrekeningen 2024 van de verbonden partijen opgenomen in paragraaf verbonden partijen ▸ Aansluiten van jaarrekening 2024 op de verantwoordingen / controleverklaringen van de uitbestede diensten (vaststellen getrouwheid en rechtmatigheid)
2	Midden	Met het Noordelijk Belastingkantoor is in de DVO niet overeengekomen op welke wijze het Noordelijk Belastingkantoor rapporteert over de rechtmatigheidsbevindingen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording.	Wij adviseren met het Noordelijk Belastingkantoor afspraken te maken over de wijze waarop voldoende zekerheid verkregen kan worden omtrent de rechtmatigheidsbevindingen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording.	Wij zijn in overleg met het NBK om in onze DVO op te nemen dat het NBK rapporteert over rechtmatigheidsbevindingen. Zodat dit begin 2025 deel uitmaakt van de DVO.	▸ Aansluiten van jaarrekening 2024 op de verantwoordingen / controleverklaringen van de uitbestede diensten (vaststellen getrouwheid en rechtmatigheid)

Conclusie
We kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Beheersing specifieke uitkeringen

Normen en verwachtingen
- Actuele AO/IB-beschrijving
- Controleplan / proces omtrent werkwijze specifieke uitkeringen
- Inventarisatie van aanwezige specifieke uitkeringen / SiSa regelingen (zowel tussentijds als bij opstellen jaarrekening)
- Monitoring op verantwoorde kosten/uren per regeling inclusief vastleggen uitkomsten in een memo

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN			
Beheersmaatregelen in het proces	**2024**	**2023**	**Impact IT**
FVG.1 - Er wordt een dossier opgesteld bij een nieuwe SiSa en in de financiële administratie wordt een separate verantwoordingsplek gecreëerd	😐	😐	😐
FVG.2 - Review op verantwoorde uren/kosten dat deze subsidiabel zijn onder de van toepassing zijnde wet- en regelgeving	😐	😐	😐
FVG.3 - Per regeling wordt een memo opgesteld met de uitkomsten ten aanzien van getrouwe en rechtmatige totstandkoming	😐	😐	😐

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	▸ Bij een nieuwe regeling zou de financieel adviseur ingelicht moeten worden zodat een goede registratie in het financiële systeem kan worden ingericht. Dit proces wordt niet altijd gevolgd, waardoor soms achteraf dit alsnog gerealiseerd (en gerepareerd) moet worden. ▸ De budgethouder is verantwoordelijk voor de juistheid (en volledigheid) van de kosten op de specifieke regeling. Financieel consulenten kijken gedurende het jaar mee en per jaareinde worden de regelingen bij het opstellen van de jaarverantwoording geanalyseerd door de SiSa-coördinator. Dit is geen geformaliseerd proces en zou strakker ingeregeld kunnen worden om verrassingen aan het einde te voorkomen. ▸ SiSa heeft geen structurele plek in het interne controleplan, maar is nu wel onderdeel geworden van de rechtmatigheidsverantwoording.	Wij adviseren u om een meer gestructureerd proces te maken van de beheersing van specifieke uitkeringen en de bewustwording voor het juist verantwoorden (in één keer goed) bij de projectleiders te verhogen. Het toevoegen van een kwaliteitsreview en de beheersing van SiSa onderdeel maken van het IC-plan zal de kwaliteit van de SiSa-bijlage vergroten.	In het proces is opgenomen dat aanvragen door de financieel consulent worden ingediend en geaccordeerd worden door financieel beleid. Interne controle vindt jaarlijks achteraf plaats op volledigheid en juistheid. Daarmee maakt het deel uit van ons interne controleplan.	▸ Controleren van de bestedingen 2024 per regeling zoals verantwoord in de SiSa-bijlage

Conclusie
We kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.